

- Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – 2011. – № 2. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpbdpu/Ped/2011_2/Shtef.pdf.
21. Юлдашев З. Ю. Инновационные методы обучения: Особенности кейс-стади метода обучения и пути его практического использования / З. Ю. Юлдашев, Ш. И. Бобохужаев / Ташкент. «IQTISOD-MOLIYA», 2006. – 88 с.
22. Stevenson H. The educational system in the United States: Case study [Електронний ресурс] / Stevenson H., Lee S.-Y. // <http://www.ed.gov/pubs/USCaseStudy/title.html>.

УДК 378.147

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ- ФІЛОЛОГІВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ

Пахомова Т.О., д. пед. н., професор, Сенченко Я.С., магістр

Запорізький національний університет

У статті розглядається формування іншомовної комунікативної компетентності в студентів-філологів на основі лінгвосоціокультурного підходу, який є основою глобального розуміння культури, а отже, міжнародного спілкування і взаємовідносин в цілому. Сформульовані умови ефективного формування іншомовної комунікативної компетентності.

Ключові слова: компетентність, іншомовна комунікативна компетентність, лінгвосоціокультурний підхід, міжкультурне спілкування.

ПАХОМОВА Т.А., СЕНЧЕНКО Я.С. ФОРМИРОВАНИЕ ИНОЯЗЫЧНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ-ФИЛОЛОГОВ К МЕЖКУЛЬТУРНОМУ ОБЩЕНИЮ / Запорожский национальный университет, Украина.

В статье рассматривается формирование иноязычной коммуникативной компетентности у студентов-филологов на основе лингвосоциокультурного подхода, который является основой глобального понимания культуры, а следовательно, межнационального общения и взаимоотношений в общем. Сформулированы условия эффективного формирования иноязычной коммуникативной компетентности.

Ключевые слова: компетентность, иноязычная коммуникативная компетентность, лингвосоциокультурный подход, межкультурное общение.

PAHOMOVA T.A., SENCHENKO Y.S. FORMATION OF FOREIGN COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS-PHILOLOGISTS ON THE BASIS OF LINGUASOCIOCULTURAL APPROACH / Zaporizhzhya National University, Ukraine.

In the article we consider the formation of foreign communicative competence of students-philologists on the basis of linguasociocultural approach, that is the basis for a global understanding of culture and, therefore, international communication and relationships in general. There have been formulated the conditions of effective formation of foreign communicative competence.

Key words: competence, foreign communicative competence, linguasociocultural approach, intercultural communication.

Інноваційний розвиток освіти і науки, постійне збільшення обсягу знань, поширення міжнародних контактів у різних галузях науки та культури, інтеграційні та міграційні процеси зумовлюють інтерес до навчання іноземної мови у вищому навчальному закладі, а також породжують потребу всебічного дослідження формування іншомовної комунікативної компетентності студентів-філологів на основі лінгвосоціокультурного підходу.

На заняттях іноземної мови студенти засвоюють лексичні й граматичні знання, мовні правила, однак головна мета - навчити спілкуватися іноземною мовою, щоб мати можливість надалі взаємодіяти з представниками інших лінгвосоціумів. Майбутні вчителі повинні мати певні лінгвістичні й соціокультурні знання, комунікативні навички, а також вміти використовувати свої надбання в різноманітних актах комунікації.

Проблему формування іншомовної комунікативної компетентності на основі лінгвосоціокультурного підходу досліджували і продовжують досліджувати методисти. Зокрема: сьогодні розробляються та втілюються практично теоретичні положення методики викладання іноземних мов у вищому навчальному закладі (Г. Рогова, О. Тарнопольський, А. Щукін); пропонується курс модернізації вищої філологічної освіти (А. Чувакін); загострюється увага на особливості розвинення студентів-філологів (О. Андреева, Н. Кузнецова); підкреслюється важливість формування комунікативної компетенції (Л. Спода, Н. Терезюк); вивчається лінгвосоціокультурний аспект навчання іноземним мовам (О. Акмалдінова, Ю. Пономарьова, О. Шерстюк, І. Белих).

Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць методистів, роботи в дослідженні проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності студентів-філологів у вищому навчальному закладі, немає. У методичних посібниках та науково-методичних журналах відомості щодо формування іншомовної комунікативної компетентності на основі лінгвосоціокультурного підходу висвітлені недостатньо, не простежується чітка система роботи з розвитку вмінь і навичок здійснювати міжкультурну комунікацію.

Ураховуючи результати наукових надбань вітчизняних та зарубіжних учених, можемо стверджувати, що проблема формування іншомовної комунікативної компетентності на основі лінгвосоціокультурного підходу залишається недостатньо дослідженою. Поза увагою залишаються такі питання: по-перше, умови формування іншомовної комунікативної компетентності студентів-філологів на основі лінгвосоціокультурного підходу; по-друге, методика формування іншомовної комунікативної компетентності студентів-філологів на основі лінгвосоціокультурного підходу.

Мета даної статті полягає в теоретичному обґрунтуванні лінгвосоціокультурного підходу у формуванні іншомовної комунікативної компетентності студентів-філологів. Поставленій меті відповідають такі завдання: з'ясувати особливості лінгвосоціокультурного підходу; визначити умови формування іншомовної комунікативної компетентності на основі лінгвосоціокультурного підходу; розробити систему прийомів формування іншомовної комунікативної компетентності у вищому навчальному закладі.

У навчальному процесі як багаторівневій ієрархічній системі взаємодіють елементи різних рівнів. Головними з них є: сучасне лінгвосоціокультурне замовлення суспільства, зміст і методи навчання. Саме ці чинники обумовлюють результативність процесу. Лінгвосоціокультурні потреби студентів-філологів зумовили висунення нової мети навчання іноземних мов у вищому навчальному закладі: формування іншомовної комунікативної компетентності на основі лінгвосоціокультурного підходу, яке пов'язане з провідною функцією мови - бути засобом спілкування.

Необхідність ознайомлення студентів-філологів з культурою країни, мова якої вивчається, з її історією й сучасним життям у процесі навчання іноземної мови вважається загальноновизаною. Але якщо раніше велося про повідомлення певної суми знань студентам, а також формування в них відповідних мовних навичок і вмінь, то зараз більшість методистів визнають це недостатнім для продуктивного функціонування студента-філолога в міжкультурному просторі. Отже, визнається необхідність корекції мети навчання іноземним мовам, яка, у свою чергу, вимагає змін у змісті та методах навчання у вищому навчальному

закладі, а також ефективності формування іншомовної комунікативної компетентності на основі лінгвосоціокультурного підходу.

У сучасній літературі термін «компетенція» трактується як коло питань, у яких людина володіє певними пізнаннями, а термін «компетентний» – як той, що володіє компетенцією, чи як той, що обізнаний у певній галузі [5, с. 267]. Ці поняття широко застосовуються в різноманітних контекстах і трактуються різними дослідниками по-різному.

Незалежно від трактування поняття, компетентність: 1) завжди розглядається в контексті професійної діяльності; 2) розуміється як важливе новоутворення особи, яке є інтеграцією різних компетенцій людини; 3) характеризується ступенем підготовленості людини до діяльності та ефективністю її здійснення; 4) формується в ході освоєння людиною відповідної діяльності. Відповідно, поняття іншомовної комунікативної компетентності розглядається як здатність і готовність здійснити іншомовну комунікацію, яка формується на основі певного комплексу компетенцій і якостей студента-філолога.

На сучасному етапі розвитку суспільства розширення поняття компетентності та поступова зміна лінгвосоціокультурних аспектів освіти вплинули на стратегії навчання іноземної мови та зумовили перехід з загальних підходів на лінгвосоціокультурний. Із цього приводу деякі вчені відзначають необхідність перегляду методики навчання іноземних мов у рамках лінгвосоціокультурного підходу.

Суть лінгвосоціокультурного підходу полягає в тісному взаємозв'язку комунікативно-орієнтованого навчання іноземної мови з інтенсивним використанням його як інструменту пізнання національної культури країни, мова якої вивчається та ефективному способі досягнення міжкультурного розуміння.

Формування іншомовної комунікативної компетентності в студентів-філологів на основі лінгвосоціокультурного підходу спрямоване на: 1) розвиток світосприйняття студента та підготовку його до сприйняття історії людства, своєї країни та країни, мова якої вивчається як іноземна [6, с. 14]; 2) відкритість до інших культур; 3) розвиток поваги до прав людини, демократичних цінностей; 4) проявлення толерантності до носіїв іншої культури.

Для того, щоб здобуті в процесі навчання іноземної мови лінгвосоціокультурні знання супроводжувалися сформованими навичками іншомовного спілкування, необхідно дотриматися певних умов: 1) насичення змісту мовного матеріалу лінгвосоціокультурною інформацією; 2) інтерактивне включення в іншомовну комунікацію на основі використання методів і прийомів контекстно-комунікативної технології; 3) формування «мотивації інтеграції».

Першою методичною умовою є насичення змісту мовного матеріалу лінгвосоціокультурною інформацією. Особливу увагу при відборі змісту навчання на заняття слід приділяти матеріалам лінгвосоціокультурного характеру, які становлять основу мовної підготовки майбутніх вчителів. Саме нове розуміння світу, незвичні думки, установки, традиції часто не уживаються в свідомості студентів поряд з тими, які були засвоєні в процесі первинної соціалізації [2, с. 156]. Конфлікт між звичним і незвичним світобаченням вирішується несприйняттям іншомовної лінгвосоціокультурної інформації. Успішному формуванню комунікативної компетентності сприяє усвідомлення студентів-філологів, що для розуміння іншомовної культури необхідно шукати пояснення не в рідній, а в іншомовній культурі.

Лінгвосоціокультурний аспект повинен стати постійною, невід'ємною частиною процесу формування іншомовної комунікативної компетентності. Реалізації даної мети сприяє: 1) вивчення іноземної мови у взаємозв'язку з блоком культурологічних і гуманітарних дисциплін (принцип міжпредметної інтеграції); 2) використання комплексу тематично організованих автентичних аудіо- і відеоматеріалів лінгвосоціокультурного характеру.

У сучасній методичній літературі виділяють три рівні міжпредметної інтеграції: 1) міжпредметні зв'язки; 2) дидактичний синтез; 3) цілісність. Міжпредметні зв'язки іноземної мови з навчальними дисциплінами у вищому навчальному закладі формують у студентів-філологів цілісне сприйняття навколишнього середовища. На рівні дидактичного синтезу відбувається об'єднання декількох навчальних дисциплін в одну, в якій ідеї та основні поняття пов'язані загальним змістом. На рівні цілісності здійснюється злиття елементів різних культурологічних і гуманітарних дисциплін, а також поєднання ідей та основних понять відповідних навчальних предметів.

Найбільш прийнятною для формування в майбутніх вчителів іншомовної комунікативної компетентності є інтеграція на рівні міжпредметних зв'язків. Саме на цьому рівні вивчення іноземної мови у взаємозв'язку з блоком культурологічних і гуманітарних дисциплін створює умови для розширення іншомовної комунікативної компетентності з насиченням матеріалу лінгвосоціокультурної інформації.

До основних напрямів міжпредметної інтеграції відносять: 1) узгодження матеріалів лекційних курсів, семінарських і практичних занять, які визначаються як загальними цілями освіти, так і цілями розвитку якостей вторинної мовної особи студента; 2) єдність в інтерпретації понять, загальних для всіх дисциплін; 3) систематичність розвитку, узагальнення творчих умінь й навичок студентів-філологів в процесі вивчення окремих дисциплін; 4) розробку тематики курсових робіт студентів.

Відповідно до державного стандарту в систему навчання студентів-філологів включені такі дисципліни, як: культура мови, культурологія, мовознавство, країнознавство, історія літератури країн мови, яка вивчається, спецкурси тощо. Ці дисципліни дозволяють здійснити принцип міжпредметної інтеграції. Так, аналіз програм культури мови, мовознавства і таких спецдисциплін іноземної мови, як фонетика, граматики дозволяє судити про наявність міжпредметних зв'язків, оскільки в процесі викладання цих дисциплін встановлюються міжмовні закономірності.

Основним методом порівняльного міжмовного аналізу є порівняння рівнів і засобів вираження, які є типовими для цих мовних культур в схожих ситуаціях або сферах спілкування. Міжмовні зіставлення необхідні для виявлення закономірностей побудови рідної та іноземної мов, що має велике значення для автентичного володіння іноземною мовою [3, с. 34]. Зіставлення різноманітних явищ зумовлює раціональне використання вже сформованих процесів породження і сприйняття мови. Оскільки студенти мають понятійну систему рідної мови, то не потрібно ігнорувати її при навчанні іноземної. Оволодіння іноземною мовою має йти шляхом зіставлення і корекції.

Пошук зв'язків між двома іноземними мовами допомагає студентам-філологам оволодіти фонетичними навичками, граматику, дає їм можливість самим робити висновки про ступінь спорідненості, про схожість і відмінність лексики, граматики і фонетики. Одночасне вивчення іноземної мови у поєднанні з рідною - це постійний діалог культур, їх взаємодія, взаємовплив, взаємопроникнення.

Підсвідоме засвоєння іноземної мови можливе також за допомогою використання комплексу тематично організованих автентичних аудіо- і відеоматеріалів лінгвосоціокультурного характеру. Автентичні аудіо- і відеоматеріали в навчальному процесі є засобами, завдяки яким майбутні вчителі отримують інформацію про лінгвосоціокультурні характеристики акту іншомовного спілкування, а також набувають досвіду інтерпретації достатньо великої кількості ситуацій. Унікальна цінність таких матеріалів полягає в тому, що міжмовна та міжкультурна реальність є в даному випадку не статичною, а динамічною, оскільки розгортається безпосередньо перед очима студентів.

Застосування аудіовізуальних засобів навчання дозволяє виконувати основні принципи дидактики, такі як: 1) принцип слухової і зорової наочності, тобто навчання на основі живого сприйняття; 2) принцип доступності, в основі якого - застосування сучасних аудіовізуальних засобів навчання; 3) принцип наукової достовірності, що забезпечує образну сторону знань; 4) принцип систематичності, послідовності викладу матеріалу (він властивий кожному кінофільму, повчальному аудіо- і відеокурсу, телепередачі); 5) принцип активності мислення, який дозволяє студентам розбиратися у фактах і явищах іншомовної дійсності.

На користь застосування автентичних текстів свідчать такі аргументи: 1) спрощення ускладнює розуміння автентичних текстів, тому що адаптація позбавляє текст авторської індивідуальності та лінгвосоціокультурної специфіки; 2) автентичність зберігає природний контекст, у якому вживаються лінгвосоціокультурні реалії; 3) студенти-філологи отримують доступ до матеріалів, у яких мова виступає засобом реального спілкування; 4) створюються умови для засвоєння мови, подібні до тих, що є в природному середовищі його використання.

Вченими розроблені критерії відбору автентичних текстів. Так, виділяють навчально-методичну доцільність, країнознавче наповнення, професійну орієнтованість, сучасність, актуальний історизм, типовість фактів тощо. При виборі автентичних текстів також відзначається важливість таких характеристик: культурологічність; інформаційна насиченість, стилістична оформленість та ситуативність.

Постійне насичення мовного матеріалу лінгвосоціокультурною інформацією за допомогою використання автентичних аудіо- і відеоматеріалів лінгвосоціокультурного характеру у взаємозв'язку з комунікативно-орієнтованим навчанням іноземної мови сприяє ефективному формуванню іншомовної комунікативної компетентності майбутніх вчителів у сучасному лінгвосоціокультурному просторі.

Другою методичною умовою є інтерактивне включення студентів-філологів в іншомовну комунікацію на основі використання методів і прийомів контекстно-комунікативної технології. Контекстно-комунікативна технологія навчання відображає найраціональніші шляхи вивчення іноземної мови й орієнтована на створення мовного середовища, яке активно включає студентів в іншомовну комунікацію. У контексті даного питання особливе значення має діалог, оскільки вченими доведено, що оволодіння іноземною мовою, формування ціннісних орієнтацій майбутніх вчителів найефективніше відбувається в процесі зіставлення ними різних смислових позицій, тобто в умовах лінгвосоціальної взаємодії, міжособової комунікації, що реалізується у формі діалогу.

Метод «ситуативного» включення студентів в діалог обов'язково має бути присутнім у навчальному процесі. У діалозі студенти-філологи, як правило, обмінюються не навчальною, а лінгвосоціокультурною інформацією, тому що ситуації соціального взаємовідношення наближені до культурної та професійної реальності.

Підготовка до такого діалогу включає такі аспекти. По-перше, визначення певної проблеми, яка стане предметом обговорення. По-друге, здійснення актуалізації проблемного аудіоматеріалу, а саме: проектування способів і засобів посилення потреб і мотивів студентів до позитивного вирішення проблеми. По-третє, використання раціональних способів досягнення успіху в спілкуванні іноземною мовою.

Вільний іншомовний діалог-полілог неможливий без попередньої підготовки, яка включає цілий комплекс вправ. У навчальному процесі використовуються такі типи вправ: а) умовно мотивованого регістра (питання-відповіді, ситуативна бесіда); б) реально мотивованого регістра (вільна бесіда, рольова дискусія). Перед виконанням вправ необхідно вивчити на пам'ять фрази, вираження та формули, тобто певні алгоритми, за допомогою яких вони

можуть виразити своє ставлення до репліки партнера в процесі комунікації. Наприклад, використання рольових карток.

Організаційно діалог складається з п'яти етапів. На першому етапі видаються картки з ролями. Зміст картки включає найменування ситуації, позначення статусних ролей, перелік мовних моделей і рекомендації про можливі варіанти поведінки [4, с. 120]. З опорою на рольові картки студенти мають можливість: по-перше, організувати діалог або полілог, концентруючи увагу на використанні необхідних лексичних одиниць; по-друге, творчо моделювати ситуації; по-третє, швидко реагувати на інформацію мовного партнера; по-четверте, подолати страх і невпевненість в собі. Наявність ролевих карток у ситуації тематичного діалогу або полілогу організовує іншомовну комунікацію студентів-філологів різного рівня підготовки.

На другому етапі учасники в парах виконують свій варіант ведення діалогу. При цьому кожен студент може змінювати зміст діалогу за власним бажанням.

Третій етап – це етап обміну, на якому кожен варіант діалогу виконується повторно, але зі зміною партнера і без підготовки в часі. Насамперед, розвивається здатність швидко реагувати на репліку співбесідника. Оскільки кожен учасник комунікації може самостійно доповнювати схему, то співбесідник повинен швидко відреагувати на невідому інформацію. Отже, на даному етапі відпрацьовується інший варіант першої схеми діалогу. Така тактика сприяє розвитку відчуття мови, формуванню в них вміння швидко реагувати на різні репліки співбесідника і подолати страх розмовляти на іноземній мові без підготовки.

Четвертий етап - розгортання вільної дискусії на основі співпраці і взаємного обміну. На даному етапі кожен з учасників грає свою роль. Останній етап стає аналізом і оцінкою іншомовної комунікативної діяльності студентів-філологів. Позитивною стороною даної методики є можливість наповнення її різним змістом.

Одним з важливих прийомів діалогового методу є групова дискусія. Поза контекстом групової дискусії неможливо навчити студентів-філологів іноземному спілкуванню. Саме дискусія дозволяє пояснити власну позицію, виявити різноманітні точки зору і в результаті обміну ними зробити певні висновки. Вона розвиває уміння імпровізувати, долати прихильність до старих схем, планів тощо.

Дискусію можна проводити за такими етапами: 1) підготовчий - відбувається забезпечення зовнішніх умов ефективності організації дискусій, а саме: кількість учасників, час завершення дискусії; 2) стратегічний - включає різні форми проведення дискусій (можливі в конкретних умовах): програмовану, позиційну або компромісну; 3) процедурний - визначає основні фази: (формування мети й теми дискусії; збір ідей, пропозицій учасників; отримання оцінки); 4) підсумковий – передбачає зіставлення мети з результатами. Час виконання, інтенсивність, насиченість кожного етапу залежать від мети, теми та контингенту учасників.

Досягти високого рівня організації і проведення дискусії важко, мова ідеться про ідеальну дискусію, яку всі прагнуть опанувати, але далеко не у всіх це виходить. Дотримуючись необхідних умов проведення дискусії, можна досягти поставленої мети і бажаних результатів. Існують прийоми, які дозволяють досягти найбільшої ефективності при проведенні дискусії: 1) розділення учасників на групи від чотирьох-п'яти до шести-десяти; 2) предметом дискусії мають бути неоднозначні теми; 3) здійснення учасниками дискусії необхідної підготовки по темі обговорення; 4) спонукання учасників до пошуку загальної думки або рішення; 5) необхідність дотримання певних правил.

Для успішного здійснення комунікації також необхідно дотримуватися певних правил проведення дискусії. У правилах дискусії найголовнішим є наступний пункт: говорити не менше, ніж потрібно. Якщо студент-філолог не активізував свій словарний запас, завдання

організатора дискусії (їм може бути як викладач, так і студент з хорошим рівнем підготовки) - поставити йому питання і записати на дошці опорні фрази [7, с. 49]. Не менш важливим є ознайомлення учасників зі списком тем, а також узгодження питань, що виносяться на обговорення. Дискусії проводяться як по спеціальних тематиках, так і по додаткових.

У ході дискусії всі учасники дотримуються наступних загальних правил: 1) кожна думка повинна бути підкріплена фактами; 2) кожен учасник повинен мати можливість висловитися; 3) кожна позиція повинна бути уважно розглянута; 4) в ході обговорення неприпустимо допускати принизливих виражень; 5) виступи повинні проходити організовано, кожен учасник може виступати тільки з дозволу ведучого.

Інтерактивне включення в іншомовну комунікацію на основі використання діалогового методу і прийому дискусії сприяє формуванню іншомовної комунікативної компетентності студентів-філологів.

Третьою методичною умовою ефективного формування іншомовної комунікативної компетентності є формування «мотивації інтеграції». Методика формування «мотивації інтеграції» базується на положенні про механізм переміщення майбутніх вчителів з пасивної діяльності в активну за допомогою мотивації вчителя. До факторів, які впливають на формування «мотивації інтеграції», відносять: взаємопроникнення і взаємозалежність діяльності викладача і студентів [1, с. 4]. З боку тих, хто навчається – це потреби, інтереси, ціннісні орієнтації, які складають спрямованість особи, з боку того, хто викладає, – мотивація навчальної діяльності.

Потреби розглядаються як джерело і причина активності студента. Вони також актуалізують діяльність майбутніх вчителів, яка виступає як процес задоволення власних потреб та умова для створення нових. Перехід від власних потреб до формулювання мети діяльності не здійснюється самостійно. Потреба і мета з'єднуються мотивом. Стійка система мотивів визначає тактику тих або інших рішень людини, переваги ціннісних орієнтацій, обумовлює визначення перспектив та спрямованість поведінки.

Вчені акцентують увагу на «мотивації інтеграції» та інструментальній мотивації, де перша визначається бажанням студента інтеграції в іншомовну культуру, а друга – прагненням вивчати мову заради професійної кар'єри. У першій мотивації пізнавальна діяльність є засобом досягнення мети, а в другій вона сама є метою, яка відображає взаємозв'язок інтересу та потреби в оволодінні іноземною мовою.

У студента-філолога будуть присутні обидва типи мотивації, причому в процесі мовної підготовки другий тип мотивації (інструментальний) відіграватиме провідну роль, забезпечуючи стійкий пізнавальний інтерес до мови. Проте даний тип мотивації не може сприяти розвитку позитивного ставлення до народу, носія іноземної мови, відчуття пошани до його культури. Тут провідна роль належить саме «мотивації інтеграції», що забезпечує довготривалий інтерес до країни мови, що вивчається, народу й культури в різних її проявах.

Необхідно відзначити, що високомотивовані студенти вирізняються такими рисами: позитивною орієнтацією на навчальний процес; особистою зацікавленістю; потребою в досягненнях; цільовими орієнтаціями; наполегливістю і здатністю переносити будь-які труднощі в процесі комунікації. У більшості випадків саме вищезгадані якості, а не здібності до вивчення іноземних мов, визначають ефективність формування іншомовної комунікативної компетентності.

Проведене дослідження дає можливість зробити такі висновки.

Формування іншомовної комунікативної компетентності в студентів-філологів на основі лінгвосціокультурного підходу може здійснюватися за таких умов: 1) насичення змісту

мовного матеріалу лінгвосоціокультурною інформацією; 2) інтерактивне включення в іншомовну комунікацію на основі використання методів і прийомів контекстно-комунікативної технології; 3) формування «мотивації інтеграції». Іншомовна комунікація повинна бути направлена на розвиток самосвідомості студентів-філологів задля використання іноземної мови як засобу міжкультурного спілкування.

Лінгвосоціокультурна спрямованість вивчення іноземної мови має бути реалізована як загальна тенденція, тому що це забезпечить підвищення інтересу до іншомовної культури та її носіїв. Використання автентичних матеріалів і контекстно-комунікативної технології інтерактивного включення студентів-філологів в іншомовну комунікацію є важливою умовою, що впливає на формування в них «мотивації інтеграції». Необхідно зазначити, що мотивуючою дією викладача виступає ініціація особових досягнень студентів-філологів. Вона найефективніше здійснюється за допомогою створення ситуації успіху. Успішність у діяльності – найкраща мотивація для досягнення вищих результатів.

Систематизовані результати проведеного дослідження можуть бути використані в процесі підготовки студентів-філологів вищих навчальних закладів, у практичній роботі викладачів, під час читання лекцій на курсах підвищення кваліфікації вчителів-філологів, а також для вдосконалення навчальних планів і програм, методичних посібників, підручників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бориско Н. Ф. Формирование профессионально ориентированной коммуникативной компетенции на практических занятиях по иностранному языку или сколько методик нужно будущему учителю / Н. Ф. Бориско // *Іноземні мови.* – 2010. – № 2. – С. 3–10.
2. Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: навч. посіб. / О. І. Вишневський. – К.: Знання, 2010. – 206 с.
3. Гончар Т. І. Поняття комунікативної компетентності / Т. І. Гончар // *Педагогіка.* – 2001. – № 5. – С. 34.
4. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. / С. Г. Карпенчук. – К.: Вища школа, 2005. – 343 с.
5. Нагорна Н. В. Формування у студентів понять компетентності й компетенції / Н. В. Нагорна // *Виховання і культура.* – 2007. – № 1-2. – С. 266–268.
6. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов у аспекті компетентнісного підходу / С. Ю. Ніколаєва // *Іноземні мови.* – 2010. – № 2. – С. 11–17.
7. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч. посіб. / П. М. Щербань. – К.: Вища школа, 2004. – 207 с.